

Onderzoeksagenda 2024 - 2025

De Rekenkamer Westerkwartier heeft voor de onderzoeksagenda 2024-2025 onderwerpen opgehaald bij de fracties (schriftelijke uitvraag). De verzamelde onderwerpen zijn daarna in het Presidium besproken om te komen tot een duiding en prioritering van mogelijke onderzoeksonderwerpen. In de bijlage bij deze agenda vindt u de groslijst die bestaat uit onderwerpen die door drie fracties zijn aangedragen. In het overleg met het Presidium waren alle fracties aanwezig. In deze onderzoeksagenda selecteert de Rekenkamer een aantal onderzoeksonderwerpen. Voor deze onderzoeken start de Rekenkamer een vooronderzoek, waarna de Rekenkamer een definitief besluit neemt over het start van het onderzoek en de insteek van het onderzoek. De keuze voor en de voortgang van onderzoeken worden daarna afgestemd met de klankbordgroep uit de raad, waarmee de Rekenkamer tweemaal per jaar een overleg heeft.

Bij het kiezen van onderwerpen hanteert de Rekenkamer Westerkwartier de volgende criteria:

De Rekenkamer Westerkwartier hanteert selectiecriteria. Deze criteria (in willekeurige volgorde) zijn niet cumulatief en bieden een richtsnoer bij het kiezen van onderwerpen voor in het onderzoeksprogramma.

1. het onderwerp dat wordt onderzocht, heeft aantoonbaar maatschappelijke gevolgen; het gaat niet over incidentele gebeurtenissen; het onderzochte beleid heeft een duurzaam karakter en raakt burgers;
2. het gaat over een onderwerp dat behoort tot de taken van de gemeente; het gemeentebestuur is politiek en/of juridisch aanspreekbaar voor haar optreden op het betreffende terrein;
3. er is sprake van twijfel over de doeltreffendheid, doelmatigheid en/of rechtmatigheid;
4. op het betreffende terrein doen zich één of meer risico's voor;
5. het gemeentebestuur kan het onderzochte beleid bijstellen; het moment van rapporteren stelt de gemeenteraad in staat de uitkomsten mee te nemen bij kaderstellende besluiten; het onderzoek leidt tot nieuwe inzichten en heeft een leereffect;
6. de omvang of groei van de uitgaven voor het onderwerp zijn aanzienlijk; het onderwerp werd nog niet eerder grondig onderzocht; het onderwerp staat niet gelijktijdig ook op het programma van het interne doelmatigheidsonderzoek;
7. de verdeling over de organisatieonderdelen en beleidsterreinen wordt weerspiegeld in een evenwichtige keuze van de te onderzoeken

Onderzoeksagenda 2024-2025

Onderzoek in samenwerking

DOEMEE Onderzoeken

In 2024 doet de Rekenkamer Westerkwartier mee aan het DOEMEE onderzoek van de NVRR naar de Energiebesparingsplicht bij bedrijven. In aanvulling daarop werkt de Rekenkamer Westerkwartier mee aan het provinciale onderzoek naar het toezicht op en de handhaving hiervan. Dit aanvullend onderzoek wordt uitgevoerd door de Noordelijke Rekenkamer en gebruikt de uitkomsten van het DOEMEE onderzoek en voegt daar meer effectonderzoek aan toe.

Ook in 2025 zijn we voornemens mee te doen aan het DOEMEE onderzoek dat de NVRR opstart. Het is een efficiënte manier om de gemeente Westerkwartier te kunnen vergelijken met andere gemeenten in Nederland.

Democratische legitimiteit RES

In 2024 doet de Rekenkamer Westerkwartier mee aan het samenwerkingsonderzoek van de Noordelijke Rekenkamer naar de democratische legitimiteit van de RES. Het is een vervolg op het eerdere onderzoek: Regionale democratie vergt energie. Voor de RES moet een voortgangsrapportage of herijking gemaakt worden. De onderzoeksvraag die centraal staat is: Op welke wijze borgden de gemeenten de democratische legitimiteit van de Regionale Energiestrategie 1.0 en hoe borgen zij de democratische legitimiteit van het proces ná de RES 1.0 ?

Lopend onderzoek

In 2024 rond de Rekenkamer het onderzoek naar de effecten van de herindeling in een aantal beleidsonderwerpen af. Dit onderzoek voert de Rekenkamer zelf uit. De Rekenkamer gaat de effecten voor inwoners en organisatie vergelijken op 4 beleidsonderwerpen, twee waarbij er inmiddels nieuw beleid is geformuleerd en twee onderwerpen waarbij dat niet is gedaan. Wat is er voor de uitvoerders van het beleid veranderd? En wat voor de inwoners?

Ook het onderzoek naar het voorliggende veld wordt in 2024 afgerond. Het onderzoek wordt uitgevoerd door Zorgfocuz en de centrale vraag is: hoe functioneert het voorliggende veld van de gemeente Westerkwartier? Het onderzoek levert een startfoto op van het voorliggend veld, dat door raad en organisatie gebruikt kan worden om de uitvoering van het nieuwe beleid sociaal domein inkleuring te geven.

Op te starten onderzoek

Uit de groslijst die is aangedragen door de fracties heeft de Rekenkamer Westerkwartier de onderwerpen die het college gaat onderzoeken uitgefilterd. Het is niet nodig en niet

verstandig om dubbelop te werken. De onderwerpen die overblijven zijn in te delen in onderwerpen met:

- aandacht voor organisatie/bedrijfsvoering;
- aandacht voor kwaliteit van processen/stukken in het besluitvormingsproces;
- aandacht voor beleid;
  - gericht op leren voor de toekomst;
  - gericht op evalueren.

Ook kunnen de aangedragen onderwerpen onderscheiden worden in groot/breed/abstract of juist smal en praktisch. De rekenkamer heeft daarbij een voorkeur voor meer gerichte en praktische onderwerpen waarbij het burgerperspectief aan de orde is.

De Rekenkamer heeft uit deze onderwerpen twee onderwerpen geselecteerd om een onderzoek op te starten.

Armoedebeleid

De gemeente Westerkwartier bestaat sinds 2019. Daardoor kon de Rekenkamer tot nu toe nog maar weinig effectonderzoek doen. Vlot na de herindeling is de gemeente gaan werken met een andere aanpak om de levenskwaliteit van mensen in armoede te verbeteren. De eerste effecten daarvan zouden nu zichtbaar kunnen zijn. In het onderzoek wil de Rekenkamer bekijken of de ingezette koers de effecten heeft opgeleverd die vooraf waren verwacht. De rekenkamer is met name nieuwsgierig naar de doeltreffendheid van de aanpak en ziet dit als een onderwerp dat veel impact heeft op inwoners.

Sportfaciliteiten

Voor een tweede thema kiest de Rekenkamer voor de spreiding en kwaliteit van sportfaciliteiten in de gemeente Westerkwartier. Regelmatig zijn er nieuwsberichten over het mogelijk moeten sluiten van voorzieningen als zwembaden en sporthallen. Specifiek in de gemeente Westerkwartier lezen we berichten over hoe moeizaam het is voor dorpen om MFC's te onderhouden en in stand te houden. Hoe staat het ervoor met de aanwezigheid, kwaliteit en toekomstbestendigheid van de sportfaciliteiten in de gemeente Westerkwartier? Het gaat daarbij om voorzieningen als sportvelden, sporthallen, zwembaden en het faciliteren van sportverenigingen. De Rekenkamer ziet dit als een onderwerp dat inwoners direct raakt en waar mogelijk risico's zijn als het gaat om de doelmatigheid op de langere termijn.

Woonbeleid

Wonen is een actueel thema. Er is een groot tekort aan woningen, maar ook een groot tekort aan ruimte om woningen te kunnen bouwen (beschikbaarheid grond en stikstof grenzen). Rond wonen zijn er zowel maatschappelijke initiatieven als projectontwikkelaars actief wat het een ingewikkeld krachtenveld maakt voor de gemeente. De gemeente Westerkwartier heeft een woonvisie opgesteld en is nu in het proces van het opstellen van woonplannen per kern. Dat doet de gemeente samen met de inwoners en het roept veel reacties op in de samenleving. De Rekenkamer is benieuwd of met deze werkwijze de doelen die de gemeente zichzelf had gesteld ook worden bereikt.

Planning onderzoeken Rekenkamer

Onderzoek	Planning oplevering
DOEMEE 2024 Energiebesparing	vierde kwartaal 2024
Aanvulling toezicht Energiebesparing	vierde kwartaal 2024
Democratische legitimiteit RES	vierde kwartaal 2024
Herindeling	vierde kwartaal 2024
Voorliggend veld	vierde kwartaal 2024
Effecten armoedebeleid	derde kwartaal 2025
Sportfaciliteiten	vierde kwartaal 2025
Wonen	eerste kwartaal 2026
DOEMEE 2025	vierde kwartaal 2025

Bijlage: Groslijst